

Het Overwegen Waard

het maken van de juiste keus

H.A. Isselt

Het Overwegen Waard

Eerder verschenen:

De Serie BREIN in BALANS

BOEK I : DE ESSENTIE van Je Leven

BOEK II : MEZELF EN IK

BOEK III : INTUÏTIEF COMMUNICEREN

Liefde ís Leven

Copyright © 2013 by Humphrey Isselt

ISBN/EAN 978-94-021630-5-6

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaargemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband, elektronisch of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Vormgeving en omslagdesign door Caelis-art
c a e l i s - a r t

Voorwoord	7
Inleiding	9
Hoofdstuk I Het Overweging proces	11
Het overweging proces	12
Het innemen van positie	14
Het verplaatsen van positie	15
Wat overwegen niet is	16
Overwegen is niet gelijk aan afwegen	16
Overwegen is niet gelijk aan aannemen	19
Overwegen is niet gelijk aan manipulatie	21
De functie van overweging	23
De Weegschaal van het overwegen	24
Het belang van de uitgangssituatie	26
De definitie van succes	28
Het ontstaan van een probleem	30
Kennen van de behoefte voorkomt problemen	31
De overweging bepaalt de gedachte	33
Overwegen begint met waarnemen	36
Concurrentie begrenst de omgeving	37
Mening, overtuiging en overwegen	38
Overwegen is vooruitzien	39
Overwegingen hebben gevolgen	42
Hoofdstuk II De Situatie	45
De Situatie	45
Het belang van beweging	46
Beweging is uitwisseling van 'nut'	47

Het inschatten van de situatie	49
Voorspellen van de situatie	52
Behoefte en de juiste inschatting	54
De situatie verschaft informatie	56
Bewegen in de situatie	58
Openstaan of afsluiten	59
Wat houdt het openstaan of afsluiten in?	60
Waarom labelt men energie als goed of slecht?	60
Hoe ontstaat het oordeel?	61
Te zijn of niet te zijn	63
Angst belemmert inzicht	65
Zich (ver)plaatsen in de situatie	69
Overwegen bepaalt de uitgangspositie	76
Hoofdstuk III Het Keuzeproces	81
Het Keuzeproces	82
Puls vormt de impuls voor keuze	83
Impuls bepaalt de keuzerichting	85
Facetten die keuze bepalen	88
De Behoefte	89
Zelfverzekerdheid	91
Ruimte, inzicht en intentie	97
Informatieverwerking	98
Prioriteren van hoofdzaken en bijzaken	100
Beïnvloedbaarheid en succes	100
Keus versus beslissing	104
Keus	104
Beslissing	104
Beslissen leidt tot bewegen	105
De impact van beslissingen	106
Belofte	108
Het maken van de juiste keus	109

Hoofdstuk IV Gedachte en Aandacht	113
Gedachte	113
Wat bepaalt de gedachte?	115
Zelfontwikkeling	115
Zelfbewust zijn	116
Informatie, behoefte, inhoud en vorm	118
Soorten gedachten	120
Informatie	120
Herinnering	120
Voorstelling (Visualisatie)	122
Fantasie	124
Droom	126
Het belang van aandacht	128
Aandacht is positie bepalend	129
Aandacht is verbonden met het gevoel	131
Aandacht is een richtmechanisme	133
Gedachte en aandacht is verbinding	135
Hoofdstuk V Het overwegen waard	137
Ontwikkeling en Superioriteit	137
Overwegen gaat om juistheid	139
De overweging leidt tot begrip	141
Wat dient begrepen te worden?	142
Leven is overwegen	145
Leven is een hellend vlak	146
Overwegen is essentieel voor leven	148
Wat het overwegen waard maakt	150
Trefwoordenregister	155

Voorwoord

'Het overwegen waard' is een titel waar ik op een ochtend mee wakker werd. Het beeld die ik daarbij had was van de mens die zijn hele leven lang niets anders doet dan het maken van keuzes. Ik had die dag daarvoor een gesprek gehad met iemand die het maken van keuzes moeilijk vond. Gedurende het gesprek bleek dat die persoon het verschil niet zag tussen mogelijkheden en keuzes. Het kwartje viel toen deze persoon na uitleg beseftte dat in het niet kennen van dat onderscheid de oorzaak schuilde van de moeite die deze had met het kiezen. Zo is het idee ontstaan om dieper in te gaan op het onderwerp van het 'maken van keuzes'.

Ieder moment van zijn leven maakt de mens bewuste en onbewuste keuzes. Keus is als woord eenvoudig maar in gedrag alles bepalend. Keus is namelijk essentieel voor het leven en het bestaan. Zowel de gemaakte als de niet gemaakte keuzes hebben de mens gebracht tot waar hij nu is. Keuzes die men maakt beïnvloeden het levenspad dat men volgt. Ze maken mogelijkheden zichtbaar of maken mogelijkheden onmogelijk. Daarmee bepalen ze de mate van onze ontwikkeling. De keuzes die men maakt hebben invloed op de ander en men wordt beïnvloed door de keuzes die de ander maakt.

Het blijkt dat er nogal wat mensen zijn die met hetzelfde dilemma rondlopen ten aanzien van keuzes en mogelijkheden. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het woord 'keus'. Het woord 'keus' is verwarrend omdat onduidelijk is wat er eigenlijk mee wordt bedoeld. Keus staat namelijk niet voor het kiezen maar voor het 'hebben van mogelijkheden' waaruit gekozen kan worden. Het hebben van een keus betekent het hebben van mogelijkheden waaruit men de keuze kan maken. Keus impliceert dat er sprake moet zijn van 'meerdere mogelijkheden'. Men zal om een keuze te kunnen maken dus 'keuzes' moeten hebben. De keuze die men maakt zal uit ten minste twee mogelijkheden (keuzes) moeten bestaan, omdat men anders immers geen keus heeft. Hierin herkent men waar de moeilijkheid van het keuzes maken ontstaat. Als men de keus verwacht met mogelijkheid creëert men een beperking.

Men beschouwt namelijk maar één mogelijkheid en negeert andere mogelijkheden. Met als gevolg dat men geen 'andere' keus denkt te hebben.

Kiezen is een proces waarin men overweegt en afweegt voordat men een keuze maakt. Wat overwogen en afgewogen wordt zijn de beschikbare mogelijkheden. Het blijkt dat naast de eerder genoemde 'keuze en mogelijkheid', ook 'overwegen ten opzichte van afwegen', gebeurtenis ten opzichte van situatie', 'kennis ten opzichte van informatie' en 'waarheid ten opzichte van juistheid' verwarring brengen. Het gevolg van deze verwarring is dat er onvolkomenheden ontstaan in het keuzeproces. Deze onvolkomenheden worden vervolgens als uitgangspunt voor de te nemen beslissingen of de te maken keuzes gebruikt.

Men heeft vaak geen idee wat men kan doen om deze onvolkomenheden in het keuzeproces te verhelpen. Als men zich in het keuzeproces bevindt verliest men vaak het overzicht. Men komt dan bijvoorbeeld niet terug op eenmaal gemaakte afwegingen of keuzes. Zelfs niet als deze onuitvoerbaar of destructief blijken te zijn.

Dit gebeurt in alle geledingen van de maatschappij; beleid, wetgeving, relaties, vriendschappen, carrière, therapie etc.

Het verhelderen van het belang van overwegen, afwegen, het juist inschatten van de situatie, het maken van keuzes en daarop volgend het nemen van juiste beslissingen vormt de essentie van dit boek. Het maken van de juiste keus brengt voldoening. De voldoening maakt het 'Overwegen Waard'.

Inleiding

Een kandidaat van een spelshow heeft de eindronde bereikt. Het publiek is zwaar onder de indruk van de kennis van deze kandidaat. Vooral omdat slechts weinigen de kans hebben om met hun kennis een miljoen te winnen. De alles bepalende laatste vraag wordt gesteld. Het publiek is er al van overtuigd dat de kandidaat de prijs niet meer kan ontgaan omdat velen in de zaal deze vraag kunnen beantwoorden. De kandidaat begint echter zichtbaar te twijfelen. Hij denkt: "Deze vraag kan toch niet zo eenvoudig zijn na al de ingewikkelde vragen die voorafgingen aan deze laatste alles beslissende vraag?" Hij vermoedt een valkuil en begint hierop te anticiperen. Hij geeft een antwoord op basis van deze overweging en voelt zich op dat moment slimmer dan ooit te voren. Hij denkt immers dat hij de spelmakers te slim af is en hun valkuil heeft doorzien. Het antwoord dat hij geeft is tot zijn ontzetting fout. Hij wint niets. In de regiekamer zit de producer. Hij lacht omdat hij weet dat het gros van de mensen bij de laatste vraag de mist in gaat.

Zoals de kandidaat in het voorgaande voorbeeld ervaart kan een onjuiste inschatting van een situatie zelf de meest voor de hand liggende keus vertroebelen. De kandidaat bevindt zich in een spelsituatie waarbij hij de volgende overweging dient te maken: Wat heb ik nodig om het miljoen te winnen? Het antwoord lijkt heel eenvoudig; namelijk de vraag juist beantwoorden. Al zijn afwegingen zouden hierop gericht moeten zijn. Hij maakt echter een onjuiste afweging. Hij is niet meer gericht op het juist beantwoorden van de vraag, maar op zijn wantrouwen; "word ik voor de gek gehouden of niet?" De onjuiste afweging leidt hem af en doet hem 'besluiten' dat hij voor de gek gehouden wordt. Hij geeft een onjuist antwoord en wint niets. Dit is een sprekend voorbeeld van hoe een onjuiste afweging tot een onjuiste keuze leidt.

Hoe men dit kan voorkomen is het onderwerp van "Het Overwegen Waard"

Vragen die in dit boek beantwoordt worden zijn onder andere:

- Wat houdt overwegen in?
- Hoe ontstaan mogelijkheden?
- Wat is het belang van communicatie?
- Hoe kan behoefte worden bepaald?
- Wat is het verschil tussen mogelijkheid en keus?
- Wat is het verschil tussen keus en beslissing?
- Hoe ontstaan twijfel en onzekerheid?
- Wat is de invloed van twijfel en onzekerheid?
- Hoe voorkomt men twijfel en onzekerheid?
- Wat is de invloed van gedachte en verbeelding?
- Hoe schenkt men aandacht aan een situatie?
- Hoe verkrijgt men controle over een situatie?
- Wat is macht?
- Wat is een afweging?
- Bestaat de slechte keus en hoe vermijdt men het maken daarvan?
- Wat is de juiste keus?
- Wat is een juiste overweging?
- Hoe verkrijgt men overzicht en inzicht in een situatie?
- Wat maakt het overwegen waard?

Hoofdstuk I beschrijft het 'Overweging proces'.

Hoofdstuk II beschrijft de 'Situatie' waarin mogelijkheden ontstaan.

Hoofdstuk III verbeeldt het 'Keuzeprocess'.

Hoofdstuk IV schenkt aandacht aan het belang van 'Gedachte en Aandacht'.

Hoofdstuk V verwoordt: 'Wat het overwegen waard maakt'

Het boek bevat twee modellen:

Het 'Overweging proces' op pagina 12

Het 'Keuzeprocess' op pagina 80

Hoofdstuk I Het Overweging proces

In dit hoofdstuk wordt het proces van overwegen beschreven. Overwegen wordt in het woordenboek omschreven als een gedachteproces waarbij men op zoek is naar een argument om iets te doen of om iets te laten. Het woordenboek roept zoals ook hier blijkt vaak meer vragen op dan het antwoorden geeft. Een overweging wordt daarin bijvoorbeeld ook een afweging genoemd, terwijl deze fundamenteel verschillen.

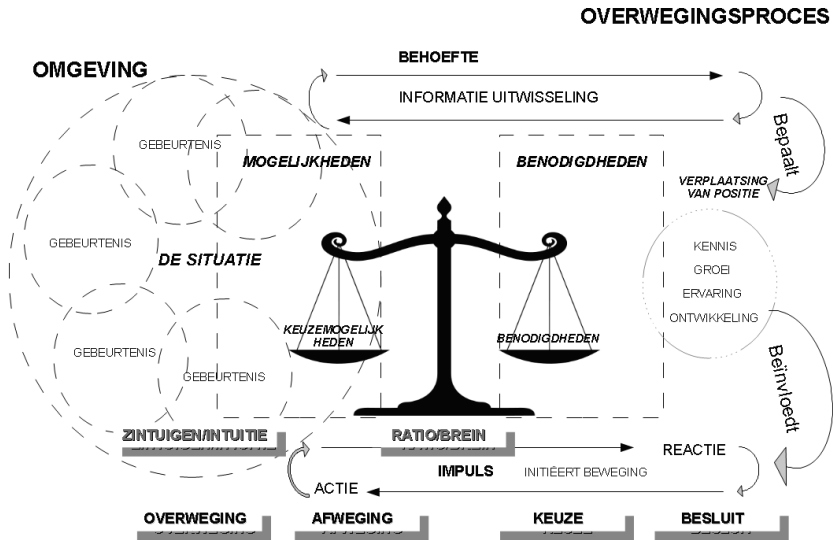

Wat zegt de definitie over het overwegen? Te beginnen met het zoeken naar een argument om iets te doen of iets te laten. Een argument is in de essentiële betekenis van het woord iets waarover gediscussieerd kan worden. Een discussie heeft ten doel een (eigen) aanname te bevestigen door 'feiten' aan te dragen. Wat het woordenboek dus eigenlijk verwoord is dat men overweegt met het doel een (eigen) aanname te bevestigen. De definitie gaat voorbij aan de functie van het overwegen; het maken een keuze of het nemen van een beslissing. Het gaat ervan uit dat aannames mogelijkheden zijn. Aannames zijn echter uitgangspunten, ze zijn geen waarheden en zeker geen feiten. Aannames hebben ten doel lacunes in een situatie op te vullen. De twijfel die men doorgaans tijdens het overwegen ondervindt, ontstaat als gevolg van onduidelijkheid ten aanzien van de situatie. Aannames maken de situatie niet duidelijker. Aannames maken een werkelijke situatie 'fictief'. Overwegen wordt dan opeens het 'beargumenteren' van de juistheid van de fictieve situatie.

Aangezien overwegingen aan de basis van de te maken keuze staan wordt duidelijk waarom de meeste keuzes op aannames gebaseerd zijn. Als keuzes op fictie gebaseerd zijn, zijn de gemaakte keuzes en beslissingen altijd onderhevig aan discussie over de juistheid van die keuze of het besluit. Men ziet het voornamelijk terug in beslissingen van bestuur zoals overheden en directies maar ook in wetenschappelijk onderzoek. Men creëert fictieve situaties en presenteert de overwegingen die daarop gebaseerd zijn als werkelijkheid, wetenschappelijk of empirisch bewijs, beleid, regel of wet etc. De overweging is daarbij voor meerdere interpretatie vatbaar met als gevolg dat de regel, het beleid of de wet verre van eenduidig is. Overwegen kan daarom niet gelijk zijn aan 'argumentatie' omdat het zonder twijfel duidelijkheid dient te scheppen omtrent het 'waarom' van de keus.

Wat is overwegen dan wel?

Het overweging proces

Het overweging proces is een samengesteld proces dat begint met een overweging. Het leidt uiteindelijk tot een keuze en of een besluit. Een overweging heeft ten doel de mogelijkheden die zich in de omgeving bevinden zichtbaar te maken. De mogelijkheden die overwogen worden komen voort uit de behoefte die men voelt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de behoefte aan energie, voedsel, ontspanning of de behoefte die vervuld dient te worden zoals ruimte, ontwikkeling, gezondheid, liefde enz. Behoefte is in essentie gericht op aanvulling. Wat aangevuld moet worden vormt datgeen men nodig heeft. Behoefte ligt aan de basis van het overwegen en daarmee aan de basis van het maken van keuzes. De vragen die ten grondslag liggen aan een keus zijn: **"Wat is mijn behoefte"** of **"Waar heb ik behoefte aan?"** Het antwoord op deze vragen kadert het doel van de overweging zodat men gefocust blijft.

Het overwegen levert mogelijkheden op die aansluiten bij de behoefte of anders gezegd bij dat wat nodig is; het vormt het antwoord op **wat is mijn behoefte?** Men verwacht dit vaak met het maken van een keuze c.q. een keus, omdat men in principe mogelijkheden kiest c.q. **overweegt**.

Als de **mogelijkheden** en **benodigdheden** bekend zijn kan men deze tegen elkaar afwegen met het doel 'juiste' **keuzemogelijkheden** te vormen; dit is een **afweging**.

Men maakt vervolgens de keus uit de keuzemogelijkheden die men gevormd heeft; dat vormt **de keus die men maakt**. NB! De *afweging* is dus *nog niet de keus*. Als de keus tot verplaatsing c.q. verandering leidt noemt men dat een **beslissing**. Een beslissing kan bijvoorbeeld zijn dat men een andere baan aanneemt op basis van de gemaakte keus tussen de eigen baan en andere banen. Dat men de keus maakt hoeft niet vanzelfsprekend in te houden dat men van baan verandert. Dat gebeurt pas als men beslist heeft.

De overweging kan zijn dat de 'oude' baan geen ontwikkeling meer brengt, men niet opnieuw een opleiding wil volgen, nog niet kan rentenieren of dat men het in de 'huidige' baan niet naar zijn zin heeft. De overweging levert keuzemogelijkheden op. De afweging is in de baan te blijven of een andere baan te zoeken. Dit gebeurt op basis van de behoefte (verbetering van financiën, meer/minder verantwoordelijkheid, 'leukere collega's, kortere werktijden etc.) waarbij de mogelijkheden (andere baan, andere branche, geheel andere richting door opleiding, rentenieren etc.) worden afgewogen tegen de benodigdheden (dat wat nodig is om aan de behoefte te voldoen; solliciteren, verhuizen, netwerken etc.).

Overwegen is voor ieder wezen van levensbelang omdat de juiste overweging zorgt dat men mogelijkheden aanboort die aansluiten bij de behoefte van het moment. **Overwegen is doel stellend.**

Behoefte is voor ieder individu uniek. Het is de behoefte die bepaalt welke positie men inneemt en in zal nemen. Om behoefte te vervullen moet men zich namelijk verplaatsen. De verplaatsing is noodzakelijk omdat mogelijkheden zich niet altijd binnen 'handbereik' bevinden. Men 'beweegt' zich naar de mogelijkheden toe om behoefte te vervullen. Verplaatsing kan zowel letterlijk als figuurlijk zijn. Om te eten zal men bijvoorbeeld voedsel moeten 'verzamelen'. Voorbeelden van figuurlijke verplaatsing zijn onder andere; leren, ervaring opdoen, carrière maken, ontwikkelen en groeien. Het verplaatsen en innemen van positie kan leiden tot conflicten als er onvoldoende bewegingsruimte is of als men denkt dat er onvoldoende ruimte is. Positie kan men zowel fysiek, de plaats die men ruimtelijk inneemt als mentaal, de gedachte, het gedrag of de mening ten aanzien van een situatie, beschouwen. Ruimte wordt in het innemen of verplaatsen van positie vaak als schaars beschouwd en verward met beperking van mogelijkheden.

Het innemen van positie

De meeste wezens zijn gericht op het vermijden van conflict, daar het wezen zich op een veilige manier wil verplaatsen. Veiligheid is immers ook een behoefte. Conflicten zijn te voorkomen door de (bewegings)ruimte goed in te schatten en dat veronderstelt dat men juiste overwegingen en juiste keuzes maakt. Men dient daarbij mogelijkheden te zien i.p.v. schaars-te. Men dient zich te ontwikkelen in het innemen van de juiste positie.

Het innemen van de juiste positie kan men zoals gezegd zowel letterlijk als figuurlijk zien. Een positie is de ruimte die men inneemt. Aangezien men uit een 'zichtbare' component (het lichaam) en onzichtbare componenten (de uitstraling, geluid en geur) bestaat, neemt men op verschillende manieren ruimte in. 'Verplaatsing van positie' in de ruimte zal dus hoe dan ook opgemerkt worden. Het innemen van positie kan bewust gebeuren; men kiest voor de plaats waar men zich bevindt of wil bevinden. Het kan ook onbewust gebeuren. In het laatste geval wordt men gedwongen een plaats in te nemen omdat de plaats die men in de ruimte wil innemen niet beschikbaar is of ingenomen wordt door een ander. In letterlijke zin is de positie die men inneemt daar waar men zich bevindt. In figuurlijke zin is de positie die men inneemt de mening of het 'standpunt' dat men vormt en uitdraagt. Het uitdragen hoeft niet altijd bewust te zijn. Men neemt namelijk vaak onbewust een 'houding' aan die het 'standpunt' verraad.

Het innemen van positie is essentieel voor het overwegen. Dit omdat het overwegen als doel heeft mogelijkheden in te schatten. Het is daarom van belang de juiste positie in te nemen en dat is daar waar de mogelijkheden zich bevinden. Het innemen van positie kan als complex ervaren worden omdat ruimte door meerdere wezens en objecten wordt gedeeld. Dat houdt vanzelfsprekend in dat ook de mogelijkheden voor meerdere 'wezens' en objecten beschikbaar zijn. Iedere ideale positie wordt daarbij met argusogen bekeken omdat iedere verplaatsing van positie kan inhouden dat een ander plaats moet maken. Bovendien kan het zijn dat door de verplaatsing van de één de beschikbaarheid van mogelijkheden in een situatie voor de ander verandert. Denk aan het voorbeeld van de kandidaat van de spelshow. Omdat hij verzuimt het miljoen te winnen kan een andere kandidaat de keer daarop 2 miljoen winnen.

Het innemen van positie moet daarom vanwege de mogelijke consequenties nut hebben.

Het nut van de verplaatsing van positie bepaalt men door de mate waarin aan de (energie) behoefte kan worden voldaan te bepalen. Men bepaalt die behoefte door na te gaan hoe men zich in de huidige positie voelt ten opzichte van hoe men zich zal voelen in de nieuwe positie.

Voelt men zich prettig of onprettig in de ingenomen positie? Als men zich prettig voelt zal men krachtig zijn en kracht uitstralen. Voelt men zich niet prettig dan zal men zich zwak of geïrriteerd voelen en dit ook uitstralen. Dit heeft te maken met het feit dat het behouden van een zwakke positie meer energie kost dan het oplevert. Dit werkt demoraliserend. Men zal om dit te veranderen van positie moeten veranderen. Dat is de essentie van het maken van overwegingen. Overwegingen hebben ten doel informatie te verzamelen waarmee men keuzemogelijkheden schept met het doel juiste beslissingen te nemen. Informatie is richtinggevend. Beslissingen leiden daarom uiteindelijk tot verplaatsing van positie.

Het verplaatsen van positie

De overweging leidt ertoe dat je vooruitblijkt. Het 'vooruit kijken' is van belang om situaties in te kunnen schatten. Je overziet daarmee de mogelijkheden die een situatie biedt en verkrijgt meer informatie uit de omgeving. Het juist inschatten van situaties houdt in dat je de mogelijkheden op een zo danige wijze overziet dat je die mogelijkheden onderscheidt die aansluiten bij de behoefte. Overzicht in die juiste mogelijkheden vermindert conflicten. Dit omdat je het pad waarlangs je de verplaatsing maakt zodanig kunt inschatten dat je zo min mogelijk belemmerende objecten of anderen tegenkomt of 'dwingt' zich ook te moeten verplaatsen. De behoefte is wat verplaatsing nodig maakt en nut geeft. Behoefte maakt dus ook een eventueel noodzakelijk conflict nuttig. De facetten die het overwegen beslaat zijn;

- het juist inschatten van de huidige situatie
- het waarnemen (inzien) van de mogelijkheden in de situatie
- het kennen en kunnen bepalen van de eigen behoefte
- het kunnen bepalen van de behoefte van de ander
- de ontwikkeling van het gevoel
- de mate waarin men het belang van het maken van keuze begrijpt
- en de mate waarin men het belang van het nemen van beslissingen begrijpt

Wat overwegen niet is

Overwegen vormt een complex proces als het niet in essentie begrepen wordt. Als een onderwerp niet begrepen wordt lost het brein dit op door dat wat het niet kent te vergelijken met iets dat het wel kent; 'het lijkt op..... dus zal het wel .... zijn'. Zo ook in het geval van het overwegen. Er bestaan vele misverstanden met betrekking tot wat een overweging is. Het gevolg is dat men de wezenlijke overweging vaak overslaat omdat men verschillende opvattingen hieromtrent aanleert. Het is daarom van belang om te begrijpen wat overwegen in ieder geval niet is.

Overwegen is niet gelijk aan afwegen

Het woord afwegen is veelzeggend. Afwegen veronderstelt immers dat er een balans gezocht wordt tussen minstens twee elementen. Dit houdt in dat die elementen reeds aanwezig moeten zijn omdat er anders niets af te wegen valt. Men gaat vanzelfsprekend uit van 'aannames' als men niet eerst overweegt welke elementen men afweegt en vooral met welke intentie men dat doet: het waarom c.q. doel van de afweging.

Hier is waar de definitie in het woordenboek de essentie mist. Er is hier immers sprake van de 'aanname' dat de mogelijkheden ter afweging al aanwezig zijn. Dit is een uitnodiging om aan de overweging voorbij te gaan en aannames in plaats van mogelijkheden als uitgangspunt te nemen.

Afwegen op basis van aannames is een relatief gemakkelijke manier voor het brein om snel te beslissen. Dit omdat immers al bepaald is wat het brein zal vinden; er is geen sprake van nieuwe dus verrassende elementen. Het gevaar is dat men niet besluit op basis van de behoefte, maar op basis van de aanwezigheid van mogelijkheden. Dit is meer dan een nuance verschil.

De aanwezigheid van mogelijkheden hoeft er niet op te duiden dat deze aan de behoefte kunnen of zullen voldoen. Als men de behoefte als uitgangspunt neemt zal men zich afvragen óf er ook andere mogelijkheden zijn, men ontdekt dus andere mogelijkheden en maakt als gevolg daarvan juiste keuzes. Overwegingen dienen tot volledigheid van mogelijkheden te leiden. Ze zijn gericht op het vervullen van de behoefte. Dat vormt immers het uiteindelijke doel. De behoefte kan het best vervuld worden als er voldoende keuzemogelijkheden zijn. Dit houdt in dat men eerst alle beschikbare mogelijkheden verzamelt, op basis van de behoefte, voordat men deze mogelijkheden afweegt.

Er zijn legio voorbeelden waarbij de , dus de afweging, van mensen van doorslaggevend belang is. Men veronderstelt dat mensen die in hun functie moeten beoordelen eerst overwegingen maken, terwijl ze in werkelijkheid alleen maar aan het afwegen zijn op basis van aannames.

Dit ziet men in bestuurlijke, rechterlijke, medische en paramedische beroepen steeds weer terugkomen. Het feit is dat men hier zo aan gewend raakt dat het niet eens meer opvalt en als vanzelfsprekend als juiste werkwijze wordt aangenomen.

Ter illustratie.

Organisaties houden zich in toenemende mate bezig met 'fraudebestrijding'. Het frappante is dat men fraude koppelt aan de basisbehoefte 'veiligheid'. Men veronderstelt daarmee dat minder fraude de veiligheid verbetert, dus nut heeft. Hoe ontstaat deze gedachte? Ten eerste hoe ontstaat fraude. Fraude ontstaat simpel gezegd wanneer door regels en verboden de beschikbare ruimte zodanig afgeschermd wordt dat bij de één het idee bestaat dat hij minder heeft dan de ander. In een maatschappij waarin 'modellen' bestaan van hoe het ideale leven eruit zou moeten zien zal de kans op fraude toenemen. Dit omdat men een steeds sterker idee ontwikkelt dat men niet aan het model voldoet. Het model wordt gevormd door reclames, opinie, de 'rijkere' burens etc. In een maatschappij waarin middelen niet gelijkwaardig verdeeld worden ontstaat onrust en ontevredenheid. Men heeft dus niet daadwerkelijk tekort, men ontwikkelt als gevolg van opinievorming het idee van tekort. Men zal dus om toegang te verkrijgen tot de middelen van de ander de beperking, c.q. afscherming van de ruimte willen omzeilen. Dit houdt in dat men alle regels en verboden omzeilt en negeert. Dat is fraude in simpele vorm uitgelegd.

De één die middelen bezit schermt deze middelen af omdat hij vindt dat deze middelen hem toekomen. Het feit dat hij aanvoelt dat de ander hem deze middelen misgunt wekt bij hem het gevoel van onveiligheid. Dat is de werking van 'conflict'. Men verbindt daarmee 'fraude' aan het gemis aan veiligheid terwijl deze in principe niets met elkaar te maken hebben. Veiligheid gaat om ruimte voor verplaatsing. Fraude komt voort uit beperking van ruimte door regels en verboden. Regels en verboden die nota bene bedoeld zijn om veiligheid te (t)imuleren.

Men maakt een afweging die voortkomt uit een gevoel van onveiligheid, wat in essentie betekent dat men de behoefte aan veiligheid niet vervult. Waardoor het tegengaan van het onveilige gevoel voorop wordt gesteld en niet het bepalen of de regels en verboden wel aan de behoefte aan veiligheid voldoen. Het gevolg is dat men twee aspecten 'veiligheid en regels' aan elkaar koppelt, terwijl deze net zo verschillend zijn als 'appels en peren'. De samenhang tussen appels en peren is dat ze onder de noemer eetbaar fruit vallen en een mogelijkheid vormen om aan de voedselbehoefte te voldoen. Men kan ze echter ook planten zodat er een boom groeit.